

ATTUNDA TINGSRÄTT

DOM
2011-12-08
Meddelad i
Sollentuna

Mål nr B 2495-11

PARTER

Åklagare
Kammaråklagare Anne-Marie Nyholm
Norrorts åklagarkammare i Stockholm

Motpart
Alex Matservice AB, 556679-8590
Gökvägen 6
185 34 Vaxholm

Ställföreträdare:
Helene Graumann Kahlbom
Gökvägen 6
185 34 Vaxholm

Ställföreträdare:
Ernst Kahlbom
Gökvägen 6
185 34 Vaxholm

DOMSLUT

Alex Matservice AB åläggs företagsbot med 10 000 kr.

Dok.Id 311929

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 940	Tingsvägen 11	08-561 695 00	08-561 695 01	måndag – fredag
191 29 Sollentuna		E-post: attunda.tingsratt@dom.se		08:30-16:00
		www.attundatingsratt.domstol.se		

YRKANDEN M.M.

Åklagaren har yrkat att Alex Matservice AB ska åläggas företagsbot enligt bilaga 1.

Alex Matservice AB har bestritt yrkandet.

DOMSKÄL

Åklagaren har som skriftlig bevisning åberopat ett antal beslut meddelade av Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd under perioden den 23 juli 2008 till den 3 december 2008. Av dessa beslut och den i övrigt förebringade utredningen framgår inledningsvis följande.

Den 21 juli 2008 genomförde miljö- och hälsoskyddsnämnden en inspektion av Alex Matservice AB:s livsmedelsanläggning. Ett flertal brister i hanteringen konstaterades vilket innebar att anläggningen blev underkänd. Sedan företaget åtgärdat bristerna meddelade nämnden den 8 oktober 2008 ett villkorat godkännande för anläggningen. I beslutet angavs att företagets verksamhet bl.a. omfattade ”Utleverans av varma/kalla rätter till förskola ca 20 portioner”. Den 5 november 2008 förbjöd nämnden utleverans av livsmedel från anläggningen. Nämnden hade vid kontroll av vissa förskolekök upptäckt att företaget levererat ett större antal portioner än vad företaget haft tillstånd till. Leveranserna omfattade även specialkost. Nämnden ansåg att det fanns stor risk för att maten som levererades inte var säker och meddelade därför ett omedelbart förbud. Den allvarligaste bristen var enligt nämnden att företaget inte hade redovisat några rutiner för hanteringen av allergikost. Förbudet mot utleverans upphävdes den 7 november 2008 sedan nämnden vid ett besök i anläggningen samma dag konstaterat att företaget vidtagit sådana åtgärder att beslutet kunde hävas. Samma dag meddelades ett nytt godkännande avseende det ökade antalet portioner. Detta godkännande

innehöll ett förbehåll om att mjöl inte fick hanteras i verksamheten. Den 2 december 2008 genomförde nämnden ytterligare en inspektion av anläggningen. Vid inspektionen konstaterades bl.a. brister i hanteringen av specialkost samt att allergener hanterades på ett sådant sätt att det fanns risk för att korskontamination kunde uppstå.

Förhör har hållits med ställföreträdaren Helene Graumann Kahlbom. Vidare har vittnesförhör hållits med livsmedelsinspektörerna Kerstin Setterlöf och Gunilla Lindström.

Vid förhören har följande framkommit.

Helene Graumann Kahlbom: Företaget hade ursprungligen ett godkännande för utleverans som avsåg 20 eller 30 portioner till en förskola. Godkännandet omfattade även specialkost. Under hösten 2008 började företaget att leverera ett större antal portioner till flera förskolor. Det rörde sig sammanlagt om ca 200 portioner. Hon funderade inte så mycket på att det ökade antalet portioner inte omfattades av det tidigare godkännandet. Hon tog inte någon kontakt med nämnden för att meddela förändringen. Hon kände inte till att det fanns en skyldighet att meddela en sådan förändring. Numera krävs inte ett godkännande för att öka antalet portioner. Det förbud mot utleverans som meddelades i november 2008 berodde på att nämnden var missnöjd med de boxar som företaget använde. Nämnden hade vid inspektion upptäckt att en box var trasig på utsidan. De ringde samma dag och meddelade att företaget hade förbud att leverera. Så snart de hade hyrt andra boxar fick företaget påbörja leveranserna igen. Det sades ingenting om att de hade levererat för mycket. Det var endast boxarna som nämndes. En ny ansökan om godkännande gjordes i slutet av oktober 2008. Företagets leveranser till förskolorna omfattade även en glutenfri portion. Hon har arbetat med glutenfri mat i 20 år och vet hur den ska hanteras. Hon hade dock missat att skriva ner rutinerna vilket nämnden hade synpunkter på. Den glutenfria portionen tillagades på morgonen innan annan matlagning ägde rum. Hanteringen skedde alltid åtskilt från övrig hantering. Det stämmer att mjöl användes i verksamheten. Hon förde diskussioner med nämnden om möjligheten att utesluta mjöl

vid hanteringen. Hon visste dock inte att företaget inte fick använda mjöl. Hon minns inte att det ställdes krav avseende mjölhanteringen i det nya godkännandet.

Kerstin Setterlöf: Hon inspekterade anläggningen den 21 juli 2008. Verksamhet bestod till största delen av lunchservering. Det förekom även utleverans av ca 20 portioner till en förskola. Restauranglokalen var gammal och rengöringen bristfällig. Det saknades också rutiner i vissa avseenden. Anläggningen blev därför underkänd och företaget förelades att åtgärda vissa punkter. Ett uppföljande besök gjordes i slutet av september 2008. Vid det besöket såg det mycket bättre ut. Bedömningen var att företaget hade åtgärdat bristerna. I början av oktober 2008 fick företaget ett villkorat godkännande. Av godkännandet framgick tydligt vilken hantering som tilläts. Viss hantering kunde inte ske på grund av lokalens utformning. Det var i det skedet inte någon diskussion om specialkost. Under hösten 2008 inspekterades ett antal förskolor. Det visade sig att vissa förskolor fått mat från företaget. Det var fråga om ett större antal portioner än vad som angivits i godkännandet. Hon tog kontakt med företaget och upplyste om att de var skyldiga att anmäla förändringar i antalet portioner. De kom överens om att företaget skulle ge in en ny ansökan så att en förnyad prövning kunde ske. När ansökan gavs in framgick att det var närmare 210 portioner som levererades. Detta påverkade restaurangens riskklassificering. Den 5 november 2008 förbjöd nämnden fortsatta utleveranser från företaget. Anledningen var bl.a. att de värmeboxar som maten levererades i inte var bra. Det fanns dock andra grunder för förbudet. Det saknades bl.a. rutiner avseende tillagning av specialkost och det hanterades ett stort antal portioner i en liten lokal. Förbudet hävdades eftersom det mest akuta åtgärdades. Efter redovisning av rutiner från företags sida meddelades ett nytt godkännande avseende det större antalet portioner. Beslutet meddelades den 7 november 2008. Godkännandet innehöll dock vissa förbehåll. Bl.a. framgick att företaget inte fick använda mjöl i verksamheten. En ny inspektion gjordes den 2 december 2008. Inspektionen gjordes vid lunchtid för att se hur hanteringen av kosten fungerade i praktiken. Det framkom då att mjöl hanterades i verksamheten trots förbehållet.

Gunilla Lindström: Det fanns flera skäl till att förbud mot utleverans meddelades. Det förelåg bl.a. brister i utrustningen och i rengöringen av lokalen. Utleveranserna av mat hade ökat i omfattning. Kompetensen rörande hanteringen av allergikost var bristfällig. Sammantaget gjorde nämnden bedömningen att hanteringen inte var tillräckligt säker. Förbudet hävdades sedan bristerna hade åtgärdats. Att hävning skedde berodde mycket på att de fick in bra rutiner för hur hanteringen av allergikost skulle ske. Vid kontrollen av verksamheten fokuserade nämnden på mjölhanteringen. Bedömningen var att bakning fick ske en gång i veckan. Något mjöl fick i övrigt inte hanteras vid matlagningen. Med tanke på hur sliten lokalen var och hur dåligt rengöringen sköttes så var förbehållet relevant. De konstaterade vid inspektionen i december 2008 att mjöl hanterades i verksamheten trots förbehållet. Företrädaren uppgav att specialkosten gjordes under helgerna och att företaget på så sätt klarade av hanteringen.

Tingsrättens bedömning.

Enligt 36 kap. 7 § brottsbalken ska näringsidkare åläggas företagsbot för brott som har begåtts i utövningen av näringsverksamheten, och som inte varit riktat mot näringsidkaren, om det för brottet är föreskrivet strängare straff än penningböter och näringsidkaren inte har gjort vad som skäligen kunnat krävas för att förebygga brottsligheten, eller brottet har begåtts av en person i ledande ställning grundad på befogenhet att företräda näringsidkaren eller att fatta beslut på näringsidkarens vägnar, eller en person som annars haft ett särskilt ansvar för tillsyn eller kontroll i verksamheten.

Åklagaren har gjort gällande att företrädarna för Alex Matservice AB har gjort sig skyldiga till brott mot livsmedelslagen. Som tingsrätten har uppfattat åklagarens talan består brottsligheten dels i att utökad verksamhet inte anmälts till kontrollmyndigheten, dels i att ett förbud att använda mjöl i verksamheten har överträtts.

Av artikel 6.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004 om livsmedelshygien följer att livsmedelsföretagare har en skyldighet att underrätta behörig myndighet om betydande ändringar i verksamheten. Det framgår av utredningen att företaget först efter påpekande från nämnden anmält att antalet levererade portioner ökat från 20 till drygt 200. Företaget borde ha anmält detta förhållande i ett tidigare skede. Leveranserna till förskolor synes dock inte ha varit företagets huvudsakliga verksamhet. Det är inte heller klart vad som ska anses utgöra en betydande ändring i verksamheten enligt den angivna förordningen. Företagets underlåtenhet att anmäla den utökade verksamheten kan mot denna bakgrund inte anses ha utgjort ett brott mot livsmedelslagen.

Såvitt gäller användningen av mjöl har det framkommit att det godkännande som meddelades i början av november 2008 innehöll ett uttryckligt förbehåll om att mjöl inte fick hanteras i verksamheten. Vid den inspektion som gjordes i december 2008 visade det sig att mjölhantering förekom trots förbehållet. Företrädarna för bolaget har haft en skyldighet att se till att någon mjölhantering inte förekom i verksamheten. Genom att underlåta detta har de i vart fall av oaktsamhet brutit mot förbehållet i det godkännande som nämnden meddelat. Därmed har ett brott mot livsmedelslagen begåtts i utövningen av näringsverksamheten. För sådant brott är föreskrivet strängare straff än penningböter. Företaget ska därför åläggas företagsbot.

När storleken för företagsbot bestäms ska enligt 36 kap. 9 § brottsbalken, med beaktande av straffskalan för brottet, särskild hänsyn tas till den skada eller fara som brottsligheten inneburit samt till brottslighetens omfattning och förhållande till näringsverksamheten. Straffskalan för det aktuella brottet är dagsböter. Det har inte framkommit att brottsligheten medfört någon skada. Närmare utredning om den fara som brottsligheten inneburit saknas. Med hänsyn härtill bör företagsboten bestämmas till 10 000 kr.

ATTUNDA TINGSRÄTT

DOM
2011-12-08

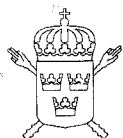
B 2495-11

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 400)

Ett överklagande ska vara ställt till Svea hovrätt och ska ha kommit in till tingsrätten senast den 29 december 2011.

På tingsrättens vägnar

Mathias Wastesson

ÅKLAGARMYNDIGHETEN
Norrorts åklagarkammare i Stockholm

Kammaråklagare Anne-Marie Nyholm

Ansökan om stämning

2011-03-25

Sida 1 (2)
Handling 18
Ärende AM-10882-09
Handläggare 101-11

Attunda tingsrätt

ATTUNDA TINGSRÄTT

Ink. 2011-03-29
Akt... 02495-11:4
Aktbil... /

TR mål:
Handl.: OVR

1	Tilltalad: efternamn och alla förnamn		Tilltalsnamn	Yrke/titel
	Alex Matservice AB			
	Behörig ställföreträdare: Helene Graumann Kahlbom			
	Personnr	Medborgare i	Telefon	Tolkbehov
	556679-8590			
	Adress			
	Gökvägen 6, 185 34 VAXHOLM			
Offentlig försvarare/ombud				
Önskas				
Frihetsberövande m.m.				
Delgivningsuppgifter				

TALAN OM FÖRETAGSBOT

Yrkande

Det yrkas att bolaget Alex Matservice AB åläggs företagsbot.

Grunder

Företräda^{Ma}ren för bolaget Alex Matservice AB har i vart fall under tiden 24 oktober – 9 december 2008 hanterat livsmedel i lokaler på Tumstocksvägen i Täby kommun. Verksamheten har pågått med utleverans av färdiglagade livsmedel, totalt ca 210 portioner, till olika förskolor trots att bolaget vid tidpunkten endast varit godkänd för utleverans till en förskola och ett betydligt lägre antal portioner (ca 20 stycken). Det skall vidare anmärkas att bolaget leveranser även omfattade specialkost för allergiker av olika slag (bl a gluten intoleranta). Bolaget fick den 5 november 2008 ett beslut om förbud (utan vite) om utleveranser av mat. Efter en uppföljande inspektion kunde förbudet hävas den 7 november 2008 och beslut om nytt godkännande togs. I detta villkorade godkännande ingick ett förbehåll att inget mjöl fick hanteras i lokalerna. Vid inspektion den 2 december 2008 kunde konstateras att företaget bröt mot detta förbehåll. Efter påpekande upphörde därefter verksamheten med beredning av specialkost för glutenintoleranta.

9 Södra Roslagens
miljö- och hälso-
skydds kontor,

I sin åtalsanmälan den 23 mars 2009 har kontrollmyndigheten⁹ angett under rubriken Riskbedömning, att man bedömt den utökade verksamheten som riskfylld eftersom verksamheten hade ont om utrymme, bristande utrustning och

bristfälliga rutiner för separering, rengöring, utleverans och tillagning/beredning med avseende på specialkost och det stora antalet portioner. I tillägg den 24 mars 2009 till anmälan har anförts att kontrollmyndigheten ser särskilt allvarligt på överträdelserna eftersom barn med allergier är en känslig målgrupp. Felaktigheter i hanteringen av allergikost kan få mycket allvarliga konsekvenser.

Företräda^{ren}ren för Alex Matservice AB är ansvarig^a för att ansökan om godkännande för den utökade verksamheten inte ingivits till kontrollmyndigheten.

Den beskrivna brottsligheten, som i vart fall skett av oaktsamhet, är att bedöma som brott mot livsmedelslagen. Personligt straffansvar är inte aktuellt eftersom preskription inträtt.

Brottet har skett i näringsverksamhet och då näringsidkaren inte gjort vad som skäligen kan krävas för att förebygga brottsligheten samt då brottet begåtts av person i ledande ställning med befogenhet att företråda näringsidkaren eller fatta beslut på näringsidkarens vägnar, skall företagsbot åläggas.

Lagrum

36 kap 7 § brottsbalken

7 och 29 §§ livsmedelslagen (2006:804)

Bevisning

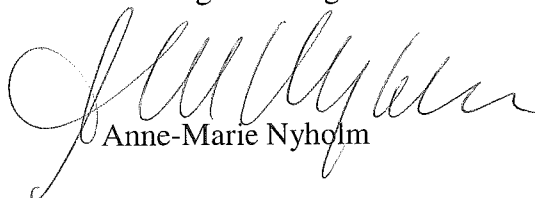
Förhör med **Helene Graumann Kahlbom** i hennes egenskap av behörig företrädare för Alex Matservice AB. Hon skall höras angående omständigheterna kring ansökan om godkännande och vad hon gjort för att tillse att en ansökan om godkännande skulle inges, till styrkande av att hon såsom företrädare för bolaget inte gjort vad som skäligen kan krävas för att förebygga brottsligheten.

Vittnesförhör med livsmedelsinspektörerna **Kerstin Setterlöf** och **Gunilla Lindström** ang sina kontakter med företräda^{ren}ren för bolaget samt de inspektioner som gjorts till styrkande av att livsmedelshanteringen inte varit godkänd samt att näringsidkaren inte gjort vad som skäligen kan krävas för att förebygga brottsligheten.

Beslut om föreläggande, förbud och villkorade godkännande mm – s 17-29 fup

Övrigt

Föreslagen företagsbot: 20.000 kronor.

Anne-Marie Nyholm

Justeringarna gjorda av
åklagaren vid huf.

ANVISNING FÖR ÖVERKLAGANDE - DOM I BROTTMÅL

Den som vill överklaga tingsrättens dom, eller ett i domen intaget beslut, ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till tingsrätten.** Överklagandet prövas av den hovrätt som finns angiven i slutet av domen.

Överklagandet ska ha kommit in till tingsrätten **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till tingsrätten och det måste ha kommit in till tingsrätten **inom en vecka** från den i domen angivna sista dagen för överklagande. **Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.**

Samma regler som för part gäller för den som inte är part eller intervenient och som vill överklaga ett **i domen intaget beslut** som angår honom eller henne. I fråga om sådant beslut finns dock inte någon möjlighet till anslutningsöverklagande.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i hovrätten fordras i vissa fall att **prövningstillstånd** meddelas. Hovrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,

2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd krävs och sådant inte meddelas står tingsrättens avgörande fast. Det är därför viktigt att det, i de fall prövningstillstånd krävs, klart och tydligt framgår av överklagandet till hovrätten varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

I vilka fall krävs prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en tingsrätts dom om den tilltalade

1. inte dömts till annan påföljd än böter, eller
2. frikänts från ansvar och brottet inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Enskilt anspråk (skadeståndstalan)

För att hovrätten ska pröva en skadeståndstalan krävs prövningstillstånd. Från denna regel gäller följande undantag:

Överklagas domen även i brottmålsdelen och avser överklagandet frågan om den tilltalade ska dömas till ansvar för en gärning krävs inte prövningstillstånd för ett till denna gärning kopplat enskilt anspråk i de fall

1. det enligt ovanstående regler inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen, eller
2. prövningstillstånd i brottmålsdelen meddelas av hovrätten.
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis, samt
6. om prövningstillstånd behövs, de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas.

Beslut i övriga frågor

Krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen krävs även prövningstillstånd vid beslut som endast får överklagas i samband med överklagande av domen.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om

1. den dom som överklagas med angivande av tingsrättens namn samt dag och nummer för domen,
2. parternas namn och hemvist och om möjligt deras postadresser, yrken, personnummer och telefonnummer, varvid parterna benämns klagande respektive motpart,
3. den ändring av tingsrättens dom som klaganden vill få till stånd,
4. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende tingsrättens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,

Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att målsäganden eller den tilltalade ska infinna sig personligen vid huvudförhandlingen i hovrätten. Är den tilltalade anhållen eller häktad, ska det anges.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud. Till överklagandet ska bifogas lika många kopior av skrivelsen som det finns motparter i målet. Har inte klaganden bifogat tillräckligt antal kopior, framställs de kopior som behövs på klagandens bekostnad. Ytterligare upplysningar lämnas av tingsrätten. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.

Om ni tidigare informerats om att förenklad delgivning kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.